

pomagamo pozidati cerkev, ki bo posvečena češčenju Marije Device, božje Porodnice. Pomagajte torej, ljubi moji, pomagajte! Skrbimo, da dovršimo nov hram božji do avgusta 1895. leta, kedar homo obhajali sedemstoletnico rojstva svetega Antona Padovanskega, velikega čudodelnika, o katerem so se sedanji sveti Oče izrazili, da je poznan in češčen po vsem svetu kot velik prijatelj božji in zvest pomočnik v sili. Zraven svete Filumene se bode namreč v novi cerkvi eden stranskih oltarjev posvetil svetemu Antonu Padovanskemu. Bog daj, da bi takrat srečni, zdravi in veseli Bogu in Mariji in vsem svetnikom čast in hvalo peli za to, kar smo z zaupanjem na božjo pomoč in vašo darežljivost lani zaupljivo pričeli. — Kar sem govoril, to naj potrdi in blagoslovi trojedini Bog, Oče, Sin in sv. Duh! Amen.

Marianus.

Gospodarske stvari.

Kokoši.

Toliko časa jih že redim brez vsega haska, pritožuje se marsikaka gospodinja čez svoje kokoši. Le redko kedaj d bim kako jajce, čeprav vem, da pridno nesó. Brž, ko čutijo jajce pod seboj, že se ga lotijo in tako jih le prav malo meni ostaja.

Čuditi se takemu pritoževanju ni, kajti vsaka kokoš je volk na — jajce. Ne bo šla mimo njega, da bi ga v miru pustila. A jajca s trdo lupino so že še varna pred kokošmi, ker so gladka in ni tako lahko, kljun va-nje zasaditi. Druga je, če je jajce poškodovano tako, da ga kokoš brez težave prime. — Tega pa kokoši nikoli ne boš odvadil, da bi mehkuže puščale na celem. Brž, ko ga najdejo ali pod seboj čutijo, že je po njem. Posebno stičejo za mehkužem one kokoši, ki pogrešajo v sebi dostojno množino apna. Ako se v tem oziru hitro pomaga, nehajo za kratek čas kokoši mehkuže preganjati in precej nesejo jajce s trdo lupino. Pa kar sama apna se jim ne ljubi povzitati; mora človek biti premeten. Zmešaj apno z živežem in z vodo, katero kure pijejo; kmalu bodo dobile dosti apna va-se. Opomniti pa je na tem mestu takoj, da se ne zagrabi pregloboko v apno. Lupine jaje bi potem toliko trdnješe in pretrde postale, kar zopet več škoduje, kakor hasni. Če je lupine tenka ali celo mehka, združne se jajce pri tej priči in največkrat ga še v roke ne dobiš. Pretrda lupina pa brani piščetu, kedar začne od znotraj kljuvati in marsikateremu uniči v zibeljki nadepolno življenje.

Mnogokrat pa se tudi pripeti, da ni vzrok mehkužev to, da imajo kure premalo apna v sebi, marveč so tega krive druge reči. Včasih je gospodinja povzročila te bolezni, večkrat pa tudi ne. Posebno rado se zgodi, da se ta ali ona kokoš preveč pita. Dokler samo pustiš, ne bo več pozobala, kakor ji je potreba, a če ji reči ponujaš, katere drugači prav rada jemlje, prenasitil jo boš. Naravna posledica je, da se tudi v notranji kokoši zavolj tega vse hitrejši razvija, posebno v jajčniku. Le lupine ne dajo se tako hitro zdelovati in tako pridejo jajca brez lupine ali vsaj s premehko na svet.

Ni dobro in zdravo za kokoši, če jih ima živ in poskočen petelin premalo pod svojo oblastjo ali če cela tropa kokotov po dvorišču leta. Prav važno je torej, da se mladi petelin denejo v temo ali vsaj pod ključ, ne toliko zavolj njih samih (če se malo kavsajo, nič ne škodi) temveč zavolj kokošij, ki drugači nimajo miru pred temi nepridi pravi.

Vrnimo se h kokošim, ki se tudi jajec s trdo lupino lotijo. Kako bi jih tega odvadil? Nekateri devaje

pred kokoš gnjila, smradljiva jajca, da bi se kuram pri-skutila. A s tem nihče ne bo veliko opravil. Naj šo tako smrdi, kura ga bo z največjo slastjo z lupino vred povzila. To se le zgodi, se ve, da takrat, kedar primanjkuje živali apna.

Od druge strani nasvetuje se, da se lupine sese-kajo in kuram vržejo. Le one jih bodo pokončale, ka-tere nimajo v sebi dovolj apna.

Začetkoma bodo, se ve, da vse kar planile po lupi-nah, a ne bo dolgo in puščale jih bodo, če se za pri-vajanje apna skrbi na kaki drugi boljši način.

Tudi ponarejena jajca iz kake prav trdne snovi (porcelana) se dajajo kuram. Nekaj časa pikajo in se-kajo po njih a po nevspešnem delu jih kmalu pusté.

Pred vsem pa je paziti na gnezdo, katero naj bo, kolikor mogoče, mehko. Tako se vsaj jajca veliko manj poškodujejo. Ni pametno, če se pušča na gnezdu pre-veliko jajec na kopici, ker se le prelahko ubijejo. Ko-nečno je pripomniti, da niso jajca, ki so že poškodo-vana, nikdar pred kuro varna. A česar ne vidi, potem tudi kura ne sega, zato — hranjute rajši jajca, kakor da bi se po gnezdu valjala.

Konjska dirka v Žaleci.

Kakor smo naznanili, tako se je vršila dne 24. septembra konjska dirka v Žalcu; udeležilo se je dirke 19 dirkalcev. Izmed teh so dobili darila ti-le: Martin Premšak iz Škofljevasi s triletno kobilo prvo darilo 50 gld. in s štiriletno kobilo drugo darilo 25 gld.; V. Ušen iz Spodnjih Grušovelj pa s 4letno kobilo 3. darilo 15 gld. in France Švab iz St. Pavla pri Bolski s tri-letno kobilo štrto darilo 5 gld.

Pri dirki plemenskih konj so dobili darila: Franc Osterman iz Arje vasi s svojo 6letno kobilo prvo — 50 gld.; J. Žgank iz Žaleca s 5letno kobilo drugo — 30 gld.; M. Premšak s 4letno kobilo tretje — 15 gld. in Fr. Ocvirk iz Gorenjih Grušovelj s 5letno kobilo štrto — 10 gld.

Pri društveni dirki pa so dobili: Fr. Osterman prvo darilo — dvokolnik, Fr. Ocvirk drugo — konjsko opravo; Fr. Žgank tretje — konjsko opravo in štrto Martin Premšak — dve uzdi. Dirka je bila jako zani-miva in je želeli, da se enacih priložnostij naši konje-rejci radi vdeležujejo ter tako kažejo, koliko se da do-seči na dirkališči tudi kmečkim konjerejcem.

Brušenje kos zamuda?

Veliko časa se potraži pri košnji in žetvi s klepanjem in brušenjem kos ali srpov. Gospodar bi že rad videl, da bi se zjutraj, ko je še hladno, pridno delalo; a koliko zamude povzročuje vedno obdelavanje orodja z brusnim kamenom, sem ter tje tudi s klepcem.

Poslušajte, kako so si pomagali na Francoskem. Napravila se je mešanica iz vode in žveplene kisline. Žveplena kislina je to, kar se po navadi nazivlje hudi-čevo olje. V to zmes pomakajo se kose, da se dobro namočijo (kake pol ure poprej, ko se rabijo), potem skrbno otorejo. Med delom ni drugega treba, kakor enkrat potegniti z brusom kakor je kosa dolga in zopet je ostrina popravljena. Koliko dragega časa se pač s tem pridobi! Ker omenjene kisline ni težko dobiti in ker cela ta zmes orodju kar nič ne škoduje, bi se pač lahko poskusilo, na ta način kose in srpe brusiti. Zjutraj zgodaj bi se namočile in takrat, kedar so de-lavci pri skledi, zopet in mnogo dela bi si s tem pri-hranili, delo prej dovršili in manje vročine trpeli.

Sejmovi. Dne 43. oktobra pri M. D. v Brezju. Dne 15. oktobra v Arvežu, pri Sv. Križu na Slatini, na

Planini in v Račah. Dne 16. oktobra v Spielfeldu, v Apačah in v Oplotnici. Dne 18. oktobra pri Sv. Treh Kraljih v Slov. Goricah, v Mozirju, v Podsredi, v Trbovljah in v Vojniku.

Dopisi.

Iz Gotovelj. (Drugo pojasnilo.) Dovolite, gosp. urednik, da pojasnim še enkrat gospodu G.—njegovo neopravičeno dopisovanje. Če bi gosp. urednik poznali tukajšnje razmere, gotovo bi ne vsprejeli v svoj častni list tega brezmiselnega dopisovanja. Če so gosp. G. znane tukajšnje razmere, kar pa mislim, da ni mogoče, tedaj pač siromak ni pri zdravi pameti; ali njemu so gotovo neznane, hočem mu toraj razjasniti to stvar, da lahko sprevidi svoje krivo početje. V prvem dopisu začne najprvo pri tukajšnjih mladenčih, da napadajo iz tovarne se vračajoče delavce. Res, bila je neka napaka, katero pa je zakrivil hlapec tukajšnjega posestnika, za katerega niti ne vem, od kod da je. Vprašam toraj gosp. G., kje ima on tukaj svojo opravičenost? Napadati tukajšnje mirne mladeniče kar po časopisih in to celó po nedolžnem, ni li to velika predrznost? Ako se prigodi res med mlajšimi kakšna napaka, popravili bomo to mi starejši fantje že brez njega. Tukaj njega enkrat že ni bilo treba. V drugem dopisu začel je o letini in hmelju, kar je edino zadel, sicer pa je bilo to že tako obče znano, toraj brez potrebe. Dalje pa so mu na potu tudi ona tri dekleta, ki so bila obdolžena kot skladateljice nekih larifar; te bi bilo za nje res velika sramota in obžalovanja vredno, ko bi bilo njim to dokazano. Izgovarjal se je sicer, da niso bila imena v dopisih, a očita njim kar naravnost, da so se morale pri sodnji zagovarjati, tedaj je to pač čisto vse eno potem. Ker so pa ova dekleta pri tej stvari skoraj gotovo nedolžna, vprašam toraj zopet g. G., kje ima on ljubizen do bližnjega? Nobena reč pa ni tako skrita, pravi pregovor, da bi ne bila očita, torej tudi omenjenih larifar skladatelj prišel bo na dan in njega bo že sodila za to odločena sodnja, nikdar pa ne g. G. Kje ima neki tukaj zopet svojo prepričevalno resnico? Vidite ga, splaval je zopet po ledu. Sedaj pa imava še, dragi mi g. G., midva mali račun. Najprvo moram omeniti, da se nikdar ne sramujem svojega imena, da boče toraj sedaj g. G. vedel, Davorin je moje pravo ime, toraj nikakšna krinka. Da bi bil pa jaz s tem rad izvedel ime dopisnika, zmotil se je zopet g. pod krinko G., ker jaz to itak dobro vem. Če pa hoče g. G. izvedeti še kaj več od dragega Davorina, tedaj pa še le naj pride, pa naj pomisli poprej, da se potem tudi lahko opraviči. Le še eno prošnjo bi imel do dragega mi g. G., kedar boče kaj enacega pisal, naj podpiše rajši svoje celo ime, da ne bomo drugi krivi njegovih pisarij in tako mu ne bode potem nikdo oporekal.

Davorin.

Iz Slatine. (Nova Kinezija.) Gospod urednik, Vi ste nam ocenili slatinski »boben«. Hvala Vam, ali »dejanja mnogega cena izvira le iz namena«. Da veste toraj prav ceniti to muziko, moram Vam povedati, iz kakšnega namena delajo na Slatini letos tako na ta »štrument«. Mislite li zato, ker so na-nj navajeni? Že tudi. A »jaz pa nekaj novga mam!«. Veste, naši »gospudi« so tako štimani postali, da z nami kmeti nočejo več skupaj biti. Svetovno olikani kakor so, gotovo so kedaj že slišali o kineškem zidu, s katerim so si nekdanj Kinezi kraljestvo obzidali. In Kinezom se želijo poenačiti, od nas pa čisto se ločiti. Imena so si že pokinezili. Saj se spominjate, gosp. urednik, iz zgodovine in geografijske, da so kineška imena polna zlogov s

»tsching« pa »tschang« in »tsch«. Da postanejo popolnoma kinezarji, bodo se sedaj še obdali s kineškim zidom: ločiti se hočejo od občine »Slatina« ter ustanoviti posebno kraljestvo: »Nova Kinezija«. Nam kmetom bodo svoje obzidje odprli le tedaj, kedar bomo prišli k njihovim oštirjem pit in k trgovcem kupovat. Da nam tudi tega ne zabranijo, prepoveduje jim njihova vera. Spolnjujejo namreč vero tistih, o katerih nam slavni apostel Pavel piše, da njih »bog je trebuh«. Pa veste, naš vrli župan jim je silno napoti. Vsredi med njimi je. Prigovarjali so ga, naj se tudi pokinezi, a ker noče, sklenili so ga »vünzbobnati«. Glejte, zato je prišla tistokrat, kakor ste nam poročali, cela »banda« k njemu. Opravili niso nič. Zdaj pa še drugod okoli bobnajo, ter iščejo pri ljudéh podpise. Pomagajo pridno tudi deželni uradniki, zlasti stodnevni ravnatelj gosp. Schuberth in pisac gosp. Kovatschitsch, ki se je pri komisju, kateri smo mu tudi mi kmetje kupovali, lepo pisati naučil. Lovijo in slepijo pa ljudi s tem, da bodo manj davkov plačevali, če podpišejo. Pa veste, gospodje na Slatini! da nas nič posebno ni strah, če se obdaste s kineškim zidom. Vi ste dosti dolgo gospodarili v naši občini. A spravili ste jo v velike dolge in mnogokrat na boben, da je morala po nepotrebnem velike tožne stroške trpeti. Še leto dni ni preteklo, kar gospodarji večina, katero smo si mi kmetski posestniki izvolili, in poplačalo se je skoraj več dolga, kakor ste gs Vi v celih 16 letih poplačali, dasiravno ste večkrat celo več občinske doklade naračunili, kakor jih imamo sedaj. Te dolgove, katere ste napravili in zapustili, bodele lepo pomagali poplačati. Pri poštemem gospodarjenji nam potem ni treba se bati, da bi ne izhajali z manjšimi procenti za občinske doklade, kakor smo jih ta leta imeli, ko smo se nahajali v Vaši sužnosti. Pokazali ste pa s tem zopet, da niste prijatelji kmetskega ljudstva, zakaj sebičnež ni prijatelj. Zatoraj pa tudi vemo, da noben posestnik, ki razvidi, kaj Vi nameravate, ne bo se podpisal. Katerim pa je tudi trebuh bog, naj le gredo s trebuhom za kruhom. Dobička ne bodo imeli. Vi ste navajeni bobnati, in bodele tudi v novi občini gospodarili, kakor ste doslej v tej. Temu je celi svet priča, da kjerkoli liberalci gospodarijo, tam se množijo dolgovi.

Od Sv. Duha na Ostrem vrhu. (Šolski sklep.)

Povodom sklepa letnega šolskega tečaja so nekateri tukajšnji prijatelji šolske mladeži tistej pripravili izlet in v ta namen darovali: blag. gospod grajšček Ferdinand Hauschka 5 gld., č. g. župnik Fr. Segula ter gg. naduitelj F. Majcen, posestnika Andrej Seršen in Janez Lampreht po 1 gld., gospá Julijana Rakovič 1 krono. Ker sta pa gospa Marija Lakožič in njeni soprogo gosp. Feliks L., veleposestnika na Vurmatu, blagodušno povabila vso učečo se mladino na svoj dom ter njo posebej prav bogato in prijazno pogostila, ostalo je nam od že imenovanih darov nekaj novcev, ki se bodo v drugo stran obrnili. Mladina se je prav nedolžno veselila, pevala, deklamovala, telovadila in se igrala in o poldan, ko je zvon iz gore 12. uro naznanil, stojé in skupno molila »Angeljski pozdrav«. Vsem imenovanim dobrotnikom, posebno blagej Lakožičevej hiši srčna zahvala!

Jakob Gradišnik, načelnik kr. šol. sveta.

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Nasprotnik.)

Na našem »Bralnemu društvu« ne bode manjkalo sovražnikov od strani Nemcev, to smo znali že naprej; da bi se pa tudi med domačimi Slovenci znašel človek, kateri bi se izpodtikal nad društvenimi knjigami in časniki, in v krčmi javno smešil darovalca knjige ali časnika, tega se nismo nadjali. Žal, znašel se je res tukaj človek izmed obraženega stanú, kateri se je spodtikal nad knjigo »Rimski Katolik« in časnikom »Pilger« in darovalca imenovane knjige in časnika javno v krčmi